

AANTEKENEN HANDTEKENING RETOUR

AAN De Staatssecretaris van Economische
Zaken, Landbouw en Innovatie
De heer dr. H. Bleker
Postbus 20101
2500 EC DEN HAAG

VAN J.A.M. van der Velden
Advocaat
TELEFOON +31 88 2535963
FAX +31 88 2535934
E-MAIL jvandervelden@akd.nl

BEZOEKADRES Bijster 1
4817 HX BREDA
POSTADRES Postbus 4714
4803 ES BREDA
Nederland
INTERNET www.akd.nl

DATUM 9 mei 2011

ONDERWERP Das & Boom/Staat

UW KENMERK Dreigend (opnieuw) uitsterven hamster

ONS KENMERK 237684.19680 vdv/hs

Geachte heer Bleker,

Inleiding

Namens de stichting Stichting Das & Boom te Beek-Ubbergen, die te dezer zake woonplaats kiest te mijnen kantore aan de Bijster 1 (postbus 4714, 4803 ES) te Breda, vraag ik uw aandacht voor het volgende.

Relevante feiten en omstandigheden

Zoals u ongetwijfeld bekend zal zijn, was de hamster (*Cricetus cricetus*), een soort die zowel is opgenomen in de bijlage bij het Verdrag van Bern (als streng beschermde diersoort) als in Appendix IV bij de Habitatrichtlijn (als strikt beschermde soort van communautair belang), eind jaren '90 vrijwel uitgestorven in Nederland. Das & Boom heeft toen samen met andere partijen op verschillende manieren bij uw ambtsvoorganger(s) aan de bel getrokken om dit te voorkomen. Daarop is uiteindelijk een aantal acties gevolgd van de zijde van de overheid. In 2000 werd het Beschermingsplan Hamster van kracht, gevolgd door een tweede Soortbeschermingsplan 2005-2010. In opdracht van het voormalige ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft Alterra Wageningen UR binnen het thema Actief soortenbeleid, als onderdeel van het cluster EHS, onderzoek verricht naar het hamsterbeheer, waarvan de resultaten zijn neergelegd in het rapport "Perspectieven voor een duurzame bescherming van de hamster in Nederland" (Alterra rapport 2022, Wageningen, mei 2010, ISSN 1566-7197).

In dit rapport wordt een aantal conclusies getrokken en aanbevelingen gedaan. In algemene zin wordt geconcludeerd dat het hamsterexperiment (2005-2010) voorlopig als succesvol is te bestempelen. Dankzij het aangepaste beheer is de hamster bezig aan een opmars in de leefgebieden in Zuid-Limburg. Het is van belang dat er de komende jaren een vervolg komt op het hamsterexperiment. Verder is het volgens het rapport belangrijk dat a) er monitoring plaatsvindt van het hamstervriendelijk beheer, b) monitoring van de hamsterpopulaties, c) de belangrijkste kennisleemtes worden opgevuld, d) er instandhouding van het draagvlak plaatsvindt en e) het beheer verder wordt geoptimaliseerd. Daartoe worden vervolgens concrete aanbevelingen gedaan en noodzakelijke acties geformuleerd, zoals de noodzaak om

DATUM 9 mei 2011
ONS KENMERK 237684.19680 vdv/hs
PAGINA 2 van 4

het aantal hamstervriendelijk beheerde akkers uit te breiden van 500 naar minimaal 750 ha, zodat de populaties groot genoeg zijn om duurzaam in stand gehouden te kunnen worden, waarbij in ieder leefgebied gestreefd moet worden naar tenminste 25 ha reservaatbeheer om de continuïteit in het hamsterbeheer voor de lange termijn te waarborgen. Omdat de leefgebieden van de hamster daartoe ook onderling verbonden moeten worden volgens een hamstervriendelijk ruimtelijk mozaïek, is in totaal minimaal 790 tot 950 ha nodig. Hamsterpopulaties zijn voor een duurzame bescherming blijvend afhankelijk van gericht hamstervriendelijk beheer, terwijl het fokprogramma de komende jaren nog niet zal kunnen worden beëindigd. Hamsterbeheer kan alleen succesvol zijn wanneer goed wordt samengewerkt door de betrokken partijen, terwijl voor het duurzaam behoud van de Nederlandse populatie internationale samenwerking noodzakelijk is. Daarmee zijn overigens nog maar enkele van de conclusies en aanbevelingen uit het rapport genoemd. Voor Das & Boom is onduidelijk welke acties er van de zijde van uw departement zijn ondernomen naar aanleiding van dit rapport.

Wel is haar bekend dat gedeputeerde staten van Limburg u in januari 2011 gewezen hebben op de toezegging van uw ambtsvoorganger dat de definitieve financiering van het hamsterbeheer vanaf 2011 door het Rijk zou worden geregeld. Omdat de noodzakelijke middelen nog steeds niet aan het ILG-budget waren toegevoegd, hebben gedeputeerde staten u verzocht om op korte termijn voor de periode 2011-2013 € 4,8 miljoen ten behoeve van agrarisch natuurbeheer van 550 ha akkerland ter beschikking te stellen. Nog recenter heeft ook de Limburgse Land- en Tuinbouwbond (LLTB) u verzocht om het agrarisch natuurbeheer ten behoeve van de hamster mogelijk te blijven maken en daarvoor de benodigde financiering te verlenen. Voor zover Das & Boom bekend is, hebt u tot op heden niet op deze brieven gereageerd, laat staan dat de benodigde middelen inmiddels ter beschikking gesteld zouden zijn.

Voorts heeft Alterra vorige maand bekend gemaakt dat zij zich als gevolg van financiële maatregelen van uw ministerie genoodzaakt ziet om het onderzoek naar de herintroductie van (onder andere) de hamster stop te zetten. Bovendien heeft Das & Boom begrepen dat ook het fokprogramma dat momenteel door Diergaarde Blijdorp in Rotterdam en Gaiapark in Kerkrade wordt uitgevoerd, dreigt te worden beëindigd, omdat er nog slechts voor een jaar financiële middelen beschikbaar zouden zijn gesteld.

Standpunt Das & Boom

Gelet op de strikt beschermde status van de hamster op grond van het Verdrag van Bern en de Habitatrichtlijn, is de Nederlandse Staat - en derhalve u als eerstverantwoordelijk be-windspersoon - verplicht om passende maatregelen te treffen die nodig zijn voor de instel-ling van een systeem van strikte bescherming van de hamster in zijn natuurlijke versprei-dingsgebied. Welke maatregelen daartoe minimaal vereist zijn, blijkt uit het hiervoor ge-noemde rapport van Alterra, terwijl uiteraard ook de financiële middelen beschikbaar ge-steld dienen te worden die nodig zijn om deze maatregelen te kunnen nemen. Zoals uit het

DATUM 9 mei 2011
ONS KENMERK 237684.19680 vdv/hs
PAGINA 3 van 4

voorafgaande volgt, worden echter noch de noodzakelijke maatregelen getroffen, noch de daartoe benodigde financiën beschikbaar gesteld.

Zoals uit de brieven van GS van Limburg en de LLTB blijkt, stelt u kennelijk niet de middelen beschikbaar die nodig zijn om de thans hamstervriendelijk beheerde 550 ha akkerland op die manier te blijven beheren, laat staan dat dit areaal naar de volgens Alterra minimaal vereiste 790 tot 950 ha kan worden uitgebreid. Voorts is het om een aantal door Alterra genoemde redenen van groot belang dat er (wetenschappelijk) monitoringsonderzoek plaatsvindt, zowel in het kader van het beheer als ter begeleiding van het fokprogramma. Ook internationale samenwerking met Duitsland en België is in dit verband onontbeerlijk. Das & Boom begrijpt dat dit onderzoek als gevolg van forse bezuinigingen die u hebt doorgevoerd, inmiddels vrijwel geheel is stopgezet, alsmede dat hetzelfde dreigt te gebeuren met het fokprogramma.

Hoewel de resultaten van het Beschermingsplan Hamster, zoals dat de afgelopen tien jaar is uitgevoerd, zeer bemoedigend zijn, moge duidelijk zijn dat het voortbestaan van de hamster in Nederland nog steeds in gevaar is en het - bij voorkeur geïntensiveerd - voortzetten van de genoemde passende maatregelen derhalve zonder meer vereist is om de hamster niet alsnog te laten uitsterven. Als gevolg van uw (niet-)handelen dreigt dit thans echter (opnieuw) op korte termijn te gebeuren en daarmee schendt Nederland haar internationaal- en Europeesrechtelijke verplichtingen, zoals voortvloeiend uit het Verdrag van Bern en de Habitatrichtlijn, terwijl het laten uitsterven van beschermde diersoorten uiteraard ook strijd met het Biodiversiteitsverdrag oplevert.

Conclusie

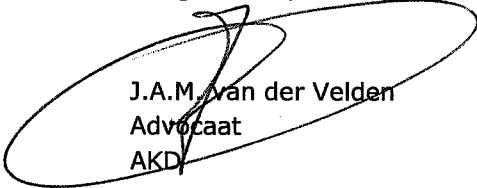
Gelet op het voorafgaande verzoek ik u namens Das & Boom - en voor zover nodig sommeer ik u daartoe - om mij zo spoedig mogelijk, maar in elk geval binnen twee weken na heden, schriftelijk te bevestigen dat u alsnog per direct alle voor een duurzaam voortbestaan van de hamster in Nederland vereiste maatregelen, zoals beschreven in het Alterra-rapport 2022, zult (laten) treffen c.q. alsnog de daartoe benodigde (financiële) middelen ter beschikking zult stellen.

Bij gebreke van een (tijdige en adequate) schriftelijke reactie zal Das & Boom niet anders kunnen concluderen dan dat u c.q. de Nederlandse Staat in strijd handelt en blijft handelen met de genoemde verplichting om de hamster in Nederland voor uitsterven te behoeden. In dat geval behoudt Das & Boom zich uitdrukkelijk het recht voor om zonder nadere aankondiging - in aanvulling op een klacht die zij reeds bij de Europese Commissie heeft ingediend (zie bijlage) - de (rechts)maatregelen te nemen die zij noodzakelijk acht om dit dreigende uitsterven van de hamster te voorkomen. Naar ik aanneem zult u het zover echter niet laten komen.

Uw reactie zie ik derhalve met belangstelling tegemoet.

DATUM 9 mei 2011
ONS KENMERK 237684.19680 vdv/hs
PAGINA 4 van 4

Hoogachtend,

J.A.M. van der Velden
Advocaat
AKD